

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/95/2021
Identifikačné číslo spisu: 8118201503
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8118201503.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne MEBA Reality, s.r.o., so sídlom v Prešove, Tkáčska č. 6507/2, IČO: 36 507 776, zastúpenej JUDr. Zuzanou Burdovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Volgogradská č. 13, proti žalovaným 1/ Slovenskej republiky, zastúpenej Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná č. 5952/63, IČO: 42 499 500, 2/ Y. T. R., bývajúcemu v L., Z. č. XXXX/XX, o neplatnosť kúpnej zmluvy, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 9/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2020 sp. zn. 8 Co 133/2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2020 sp. zn. 8 Co 133/2019 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou z titulu porušenia jej zákonného predkupného práva žalovanou 1/ podľa § 40a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) domáhala proti žalovaným relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými, predmetom ktorej bol spoluvlastnícky podiel 8/24 za cenu 272.500 € na nehnuteľnosti: stavba súpisné č. XXXX na parcele CKN č. XXXX/X, druh stavby: iná budova, pozemku parcely CKN č. XXXX/X, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 507 m², nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie L., obec L., okres L., vedenom na katastrálnom odbore Okresného úradu Prešov (ďalej len „kúpna zmluva“; „predmetné nehnuteľnosti“). Žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností v podiele 9/24. Listom z 28. júla 2016 žalovaná 1/ zaslala žalobkyni ponuku, že v súlade s § 11 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu (ďalej len „zákon č. 278/1993 Z. z.“) je podielovou spoluvlastníčkou predmetných nehnuteľností v podiele 8/24; na predmetné nehnuteľnosti bol vypracovaný znalecký posudok z 8. februára 2016 č. 005/2016 (ďalej len „znalecký posudok č. 005/2016“) na všeobecnú hodnotu majetku v sume 678.000 €, ktorá predstavuje hodnotu spoluvlastníckeho podielu žalovanej 1/ a je zároveň cenou, za ktorú žalobkyni ako spoluvlastníčke ponúkla svoj podiel k prevodu v súlade s § 8a písm. c/ zákona č. 278/1993 Z. z. v spojení s § 140 Občianskeho zákonníka; v prípade že si žalobkyňa uplatní zákonné záložné právo na predmetný spoluvlastnícky podiel a s uvedenou ponukou súhlasí, má tak urobiť písomne na adresu uvedenú

žalovanou 1/ v lehote 30 kalendárnych dní od doručenia tohto listu, v opačnom prípade bude mať žalovaná 1/ za to, že o ponúkaný podiel žalobkyňa nemá záujem. Vzhľadom na neprimerane vysokú cenu, žalobkyňa na ponuku nereagovala, odhládnuce od ďalších formálnych nedostatkov ponuky, zaslanej žalovanou 1/ žalobkyňi. Z registra ponúkaného majetku štátu a aktuálneho lista vlastníctva predmetných nehnuteľností žalobkyňa zistila, že žalovaná 1/ vyhlásila ponukové konanie 17. júna 2016 na portáli www.ropk.sk pre štátne inštitúcie, následne oslovila ostatných spoluvlastníkov a keďže žiaden z nich neprijal ponuku žalovanej 1/, žalovaná 1/ zverejnila 14. októbra 2016 podľa § 8aa ods. 2 zákona č. 278/1993 Z. z. v registri osobitných ponukových konaní a elektronických aukcií vyhlásenie elektronickej aukcie za 100 % primeranej ceny, t. j. cenu spoluvlastníckeho podielu na predmetných nehnuteľnostiach podľa znaleckého posudku č. 005/2016. V stanovenej lehote žalovanej 1/ nebola doručená žiadna ponuka, následne začala cenu za spoluvlastnícky podiel predmetných nehnuteľností znižovať na portály www.ropk.sk: dňa 1. decembra 2016 za 90 % primeranej ceny; dňa 20. januára 2017 za 70 % primeranej ceny; dňa 10. marca 2017 za 40 % primeranej ceny (272.500 €), v prípade ktorom žalovanej 1/ bola doručená jedna ponuka od žalovaného 2/, kedy žalovaný 2/ splnil podmienky, zložil finančnú zábezpeku a uzavrel so žalovanou 1/ kúpnu zmluvu. Vklad vlastníckeho práva č. V-6459/2017 bol v prospech žalovaného 2/ povolený príslušným katastrom nehnuteľností 13. októbra 2017.

1.1. Podľa názoru žalobkyne, žalovaná 1/ porušila jej zákonné predkupné právo tým, že jej ponuka z 28. júla 2016 neobsahovala zákonom požadované náležitosti, preto bola neplatná; žalovaná 1/ znižovala cenu spoluvlastníckeho podielu bez toho, aby ponúkla jeho predaj žalobkyňi; žalovaná 1/ predala spoluvlastnícky podiel tretej osobe (žalovanému 2/) bez toho, aby urobila účinnú ponuku aj žalobkyňi; nie je zrejmé, ktorý znalec vypracoval znalecký posudok č. 005/2016, nakoľko v liste zaslanom žalobkyňi sa uvádza meno znalca J.. N.B. L. T. S., avšak v zápisnici žalovanej 1/ zo zasadnutia komisie pre osobitné ponukové konanie z 3. mája 2017 je uvedené meno znalca N.. S. K..

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. februára 2019 č. k. 8 C 9/2018 - 103 žalobu zamietol (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zákon č. 278/1993 Z. z. je osobitným predpisom, ktorého úprava má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka „lex specialis derogat lex generalis“. Zákonné predkupné právo sa preto nerealizuje len podľa Občianskeho zákonníka, ale najmä podľa zákona č. 278/1993 Z. z.. Ustanovenia tohto zákona majú kogentnú úpravu, tzn. správca musí dodržať postup nakladania s prebytočným nehnuteľným majetkom štátu, pričom predaj nehnuteľného majetku štátu je možné vykonať až po ponukovom konaní, ktoré je určené iba správcem majetku štátu. Ak iný správca prejaví záujem o ponúkaný majetok, dôjde len k prevodu správy nehnuteľného majetku štátu, teda nie vlastníckeho práva. Ak o ponúkaný majetok neprejaví záujem žiaden správca, možno v súlade s § 8 ods. 8 zákona č. 278/1993 Z. z. previesť vlastnícke právo štátu v prospech iného subjektu. V konaní bolo preukázané, že žalovaná 1/ listom z 28. júla 2016 písomne ponúkla žalobkyňi v súlade s § 8e písm. c/ zákona č. 278/1993 Z. z. v spojení s § 140 Občianskeho zákonníka na odpredaj spoluvlastnícky podiel vo vlastníctve štátu za cenu zistenú znaleckým posudkom. Ustanovenia zákona č. 278/1993 Z. z. neumožňujú, aby podielovému spoluvlastníkovi bol podiel majetku štátu ponúknutý prednostne za nižšiu ako primeranú cenu, t. j. cenu zistenú znaleckým posudkom. Žalobkyňa svoje predkupné právo nevyužila a preto žalovaná 1/ pristúpila k predaju predmetných nehnuteľností prostredníctvom elektronickej aukcie v rámci, ktorej dochádzalo k postupnému znižovaniu ceny v zmysle § 8a ods. 8 zákona č. 278/1993 Z. z. Zo žiadneho ustanovenia tohto zákona nevyplýva povinnosť pre správcu nehnuteľností vo vlastníctve štátu po každom znížení ceny osloviť najskôr podielového spoluvlastníka pred vyhlásením opakovanej elektronickej aukcie. V zmysle § 606 Občianskeho zákonníka je oprávnená osoba povinná zaplatiť cenu ponúknutú niekým iným, avšak pred vyhlásením elektronickej aukcie táto cena nie je ešte známa. Ak sa nájde úspešný záujemca, ktorý splní podmienky, zákon prikazuje správcovi uzavrieť s ním kúpnu zmluvu a teda nie je už možné majetok štátu ponúknuť na odkúpenie podielovému spoluvlastníkovi za cenu ponúknutú záujemcom úspešným v elektronickej aukcii a takto ho „vyradiť“. Ak teda žalobkyňa mala záujem na odkúpení spoluvlastníckeho podielu na predmetných nehnuteľnostiach aj potom, čo nevyužila svoje predkupné právo, mala sa po vyhlásení elektronickej aukcie prihlásiť do tejto verejnej súťaže. Predaj prebytočného majetku štátu, ktorý správca začal ponúkať v elektronickej aukcii, sa musí dokončiť už len týmto postupom. Súd prvej inštancie sa stotožnil s názorom žalovaného 2/, že úmyslom zákonodarcu pri úprave elektronickej aukcie

nebolo neprimerané zvýhodňovanie spoluvlastníkov, ale predovšetkým kládol dôraz na hospodárnosť, rýchlosť, respektíve funkčnosť, celého tohto procesu nakladania s majetkom štátu. Podľa súdu prvej inštancie písomná ponuka z 28. júla 2016 obsahovala špecifikáciu ponúkaného majetku podľa zápisu majetku v katastri nehnuteľností, ako aj určenie ceny spoluvlastníckeho majetku štátu, a tiež lehotu na vyjadrenie sa k ponuke s dodatkom, že ak sa v určenej lehote žalobkyňa k ponuke nevyjadrí, žalovaná 1/ bude mať za to, že o ponúkaný majetok štátu nemá záujem. Podstatnými náležitosťami kúpnej zmluvy podľa § 588 Občianskeho zákonníka sú predmet a kúpna cena. Tieto náležitosti ponuka z 28. júla 2016 obsahovala. Vzhľadom k tomu, že zákon č. 278/1993 Z. z. má prednosť pred všeobecným predpisom civilného práva (Občiansky zákonník), nebolo možné na danú ponuku aplikovať § 605 Občianskeho zákonníka. Splatnosť kúpnej ceny je osobitne upravená v § 11 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. a preto predmetná ponuka obsahovala iba lehotu na vyjadrenie sa žalobkyne k ponuke, ktorá však nebola lehotou na zaplatenie kúpnej ceny. Kúpna zmluva, ktorou sa prevádza nehnuteľný majetok štátu podielovému spoluvlastníkovi, nadobudne platnosť dňom jej uzavretia a až od tohto okamihu začína plynúť lehota splatnosti kúpnej ceny, ktorá nesmie presiahnuť 60 dní. Žalovaná 1/ teda ani nemohla v ponuke požadovať zaplatenie kúpnej ceny, pretože v súlade s § 11 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z. z. kúpnu cenu môže správca majetku štátu prijať len na základe platnej kúpnej zmluvy a až od právoplatnosti kúpnej zmluvy plynie aj lehota na zaplatenie. K porušeniu predkupného práva pri realizácii ponuky voči žalobkyňi zo strany žalovanej 1/ teda nemohlo dôjsť, pretože lehota na zaplatenie kúpnej ceny je daná priamo zákonom č. 278/1993 Z. z.

2.2. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie opravným uznesením z 8. júla 2019 č. k. 8 C 9/2018 - 126 opravil záhlavie rozsudku súdu prvej inštancie z 13. februára 2019 č. k. 8 C 9/2018 - 103 v časti dátumu narodenia žalovaného 2/.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. novembra 2020 sp. zn. 8 Co 133/2019 (č. l. 212) na odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie z 13. februára 2019 č. k. 8 C 9/2018 - 103 v spojení s opravným uznesením súdu prvej inštancie z 8. júla 2019 č. k. 8 C 9/2018 - 126, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s jeho opravným uznesením (I.); rozhodol o trovách konania (II.).

4.1. Vo svojom odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie náležitým spôsobom odôvodnil svoje úvahy, ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby a postupom podľa § 387 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a toto v kontexte odvolacích námietok doplnil (§ 387 ods. 2 CSP). K námietke žalobkyne, že zákonné predkupné právo bolo porušené predložením neplatnej ponuky na odpredaj zo strany žalovanej 1/, ktorá neobsahovala zákonom požadované podmienky odkázal na bod 49. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom sa s touto námietkou súd prvej inštancie náležitým spôsobom vypořiadal. Čo sa týka tvrdenia žalobkyne v odvolaní, v ktorom odkazuje na § 11 ods. 1, § 605 Občianskeho zákonníka a poznámky č. 17 k § 11 ods. 1 Občianskeho zákonníka, že všetky tieto podmienky mali byť súčasťou ponuky žalovanej 1/ z 28. júla 2016 adresovanej žalobkyňi, odvolací súd uviedol, že z tejto argumentácie mu nebolo zrejme v čom súd prvej inštancie zastávajúci opačný názor, ktorý uviedol vo svojom odôvodnení (bod 49.) pochybil. Z tohto dôvodu preto odvolací súd k uvedenému tvrdeniu žalobkyne nemohol zaujať relevantné stanovisko. Odvolací súd sa zároveň nestotožnil s názorom žalobkyne, že žalovaná 1/, ako aj súd prvej inštancie úplne opomenuli povinnosť žalovanej 1/ plynúce jej z predkupného práva ostatných spoluvlastníkov nehnuteľností a teda aj práva žalobkyne, ktoré boli postupom žalovanej 1/ porušené. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 48.) vyslovil záver, podľa ktorého zákon č. 278/1993 Z. z. je osobitným predpisom, ktorého úprava má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ako všeobecného kódexu na úseku civilného práva. Tento záver je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (PL. ÚS 28/00). Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd poukázal na logickú úvahu súdu prvej inštancie, podľa ktorej predaj prebytočného majetku štátu, ktorý správca začal ponúkať v elektronickej aukcii, sa musí dokončiť už len týmto postupom. Ak sa

nájde úspešný záujemca, ktorý splní podmienky, zákon prikazuje správcovi uzavrieť s ním kúpnu zmluvu, a teda nie je možné majetok štátu ponúknuť na odkúpenie podielovému spoluvlastníkovi za cenu ponúknutú záujemcom v elektronickej aukcii a takto ho „vyradiť“.

4.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, jeho prípustnosť odvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5.1. Žalobkyňa má za to, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Konkrétne namieta neodôvodnenosť rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd ignoroval jej v odvolaní vznesené námietky, týkajúce sa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 28/00 (ďalej len „nález sp. zn. PL. ÚS 28/00“), na ktorý oba sudy nižšej inštancie pre podporu svojich záverov poukázali, keď dospeli k záveru, že zákon č. 278/1993 Z. z. je osobitným predpisom, ktorého úprava má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Podľa názoru žalobkyne sa Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. PL. ÚS 28/00 vôbec nezaoberal otázkou predkupného práva, z dôvodu ktorého ho na posudzovaný prípad nemožno ani aplikovať. Oba sudy nižšej inštancie sa tak bez akéhokolvek relevantného zdôvodnenia stotožnili s mylným právnym výkladom žalovaných, že procesné ustanovenia zákona č. 278/1993 Z. z. o postupe speňažovania majetku zahŕňajú v sebe aj právnu úpravu predkupného práva a majú prednosť pred úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku. Žalobkyňa má preto za to, že rozsudok odvolacieho súdu nebol v kontexte tejto námietky riadne odôvodnený, pričom jej zodpovedanie je pre rozhodnutie sporu podstatné a rozhodujúce, vyžaduje si špecifickú odpoveď. Keďže oba sudy nižšej inštancie na túto argumentáciu žalobkyne nereagovali, nepodporili svoje závery odkazom na konkrétne znenie aplikovateľného právneho predpisu, súdnou praxou najvyšších súdnych autorít, takýto postup podľa názoru žalobkyne preto zakladá nielen prípustnosť ale aj dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP.

5.2. Nesprávne právne posúdenie veci vidí žalobkyňa v zodpovedaní otázky „či je zákon č. 278/1993 Z. z. zákonom osobitným vo vzťahu k Občianskemu zákonníku v otázke úpravy a aplikácie predkupného práva podielového spoluvlastníka.“ Podľa názoru žalobkyne v zákone č. 278/1993 Z. z. absentuje špeciálna úprava predkupného práva, neobsahuje žiadnu právnu úpravu zákonného predkupného práva k nehnuteľnému majetku, okrem odkazu v poznámkach (bod 13c/, § 140 Občianskeho zákonníka k § 8e bod c/ zákona č. 278/1993 Z. z.), kde sa uvádza, že správca nie je povinný vykonať osobitné ponukové konanie alebo elektronickej aukcie pri prevode podielu štátu na nehnuteľnom majetku, ktorým sa realizuje zákonné predkupné právo spoluvlastníka. Práve účelom tejto poznámky (13c/) v zákone č. 278/1993 Z. z. je poukázať na povinnosť predávajúceho postupovať podľa § 140 Občianskeho zákonníka. Ak teda osobitný právny predpis neupravuje inštitút zákonného predkupného práva vo svojej dikcii inak, respektíve výslovne nevylúči právnu úpravu uvedenú v Občianskom zákonníku, je stále záväzná právna úprava uvedená v Občianskom zákonníku, iný výklad je dôvodné považovať za prejav ľubovôle a arbitrárnosti. Preto je dôvodné vyvodiť záver, že zásada „lex specialis derogat lex generalis“ sa uplatní vo vzťahu k samotnému procesu predaja majetku štátu, ale vo vzťahu k otázke predkupného práva podielového spoluvlastníka sa naďalej uplatní všeobecná právna úprava podľa § 140 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru žalobkyne ňou vymedzená otázka nebola doposiaľ rozhodovacou praxou vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

5.3. Vzhľadom na vyššie uvedené žalobkyňa navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že určí kúpnu zmluvu medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ za neplatnú, že prizná žalobkyňu náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, odvolacím ako aj dovolacím súdom; alternatívne, aby zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalovaní svoju možnosť vyjadriť sa k dovolaniu žalobkyne nevyužili, svoje vyjadrenia neposkytli.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP, § 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné ale tiež dôvodné.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10. Žalobkyňa konkrétne prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

I.

11. Prípustnosť dovolania vyplýva podľa názoru žalobkyne z § 420 písm. f/ CSP. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu rozumie (len) faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018), teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie, vykonával dokazovanie, zohľadňoval procesné oprávnenia strán sporu, dbal o ich rovné postavenie a vytváral im procesnú možnosť na realizáciu ich procesných oprávnení v súlade so zákonom). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

13. O nesprávny procesný postup, ktorý je relevantný podľa § 420 písm. f/ CSP, ide v prípade takého vedenia sporu, pri ktorom konajúci súd nerešpektuje procesné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich civilné sporové (mimosporové) konanie, v dôsledku čoho je strane zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní a prekazená realizácia jej patriacich procesných práv až v takej miere (intenzite), že tým dochádza k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (porovnaj napríklad R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018).

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Posudzujúc dovolanie žalobkyne podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že žalobkyňa v rámci tohto dovolacieho dôvodu (§ 420 písm. f/ CSP) namieta zmätočnosť - nedostatočnú odôvodnenosť rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd nedal odpoveď na žalobkyňou uplatnenú odvolaciu námietku, ktorou spochybnila a vyjadrila nesúhlas s použitím právnych záverov vyjadrených v náleze sp. zn. PL. ÚS 28/00 na posudzovaný prípad, s odkazom na ktorý oba sudy nižšej inštancie

dospeli k záveru, že zákon č. 278/1993 Z. z. je osobitným predpisom, ktorého úprava má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

16. K otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu stanovisko (R 2/2016), právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Toto stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

16.1. Druhá veta stanoviska R 2/2016 predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa napríklad tých prípadov, v ktorých rozhodnutie súdu (či už vo vzťahu ku komplexu v spore riešených otázok, alebo aj len jednej, avšak pre výsledok sporu rozhodujúcej otázke), neobsahuje žiadne odôvodnenie.

16.2. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

16.3. Podľa názoru dovolacieho súdu došlo postupom odvolacieho súdu k procesnej vade, na ktorú sa vzťahuje druhá veta stanoviska R 2/2016. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku náležite nevysporiadal s pomerne rozsiahlou argumentáciou žalobkyne uvádzanou v odvolacom konaní, či už v rámci samotného odvolania alebo jej reakcií (duplika) na vyjadrenia žalovaných k odvolaniu. Išlo pritom o argumentáciu žalobkyne, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď, keď spochybnila záver súdu prvej inštancie, že zákon č. 278/1993 Z. z. je osobitným predpisom, ktorého úprava má prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení zo 17. januára 2020 (č. l. 175) reagovala na vyjadrenie žalovaného 2/ k jej dovolaniu, v ktorom okrem iného tiež namietala aplikáciu právnych záverov vyjadrených v náleze sp. zn. PL. ÚS 28/00 na posudzovaný prípad, vo vzťahu ku ktorým žalovaný 2/ podporil svoju argumentáciu o správnosti záveru súdu prvej inštancie týkajúcej sa prednosti zákona č. 278/1993 Z. z. pred Občianskym zákonníkom. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 67.) túto námietku uplatnenú žalobkyňou v odvolacom konaní ignoroval, „iba“ konštatoval, že „Tento záver je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (PL. ÚS 28/00)“. Rozhodujúci právny záver, ktorý je podstatný pre výsledok konania odvolací súd odôvodnil stroho s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (nález sp. zn. PL. ÚS 28/00) bez toho, aby sa (podľa názoru dovolacieho súdu) s týmto podstatným tvrdením žalobkyne, uplatneným v odvolacom konaní aj vo vzťahu k tomuto nálezu vo svojom rozhodnutí vysporiadal (§ 387 ods. 3 CSP). Argumenty uvádzané žalobkyňou v rámci odvolacieho konania boli (sú) pritom právne významné pre posúdenie právnej otázky „či je zákon č. 278/1993 Z. z. zákonom osobitným vo vzťahu k Občianskemu zákonníku v otázke úpravy a aplikácie predkupného práva podielového spoluvlastníka“; žalobkyňa na ňu nedostala v kontexte jej odvolacej argumentácie jednoznačnú odpoveď odvolacím súdom, resp. súdom prvej inštancie za aplikácie § 387 ods. 2 CSP. Odmietnutím sa zaoberať touto odvolacou námietkou žalobkyne, odvolací súd porušil právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces, vrátane jej práva preukázať v konaní ňou tvrdené skutočnosti o preukázaní neplatnosti kúpnej zmluvy medzi žalovanými. Takýto postup odvolacieho súdu je preto nutné označiť

ako arbitráry, odporujúci princípu materiálneho právneho štátu. Bude preto potrebné, aby odvolací súd posúdil a dal odpoveď na túto právnu otázku v kontexte celej právnej argumentácie žalobkyne aj vo vzťahu k aplikácii právnych záverov vyplývajúcich z nálezu sp. zn. PL. ÚS 28/00 na posudzovaný prípad, na ktorý odvolací súd odkázal vo svojom odôvodnení k predmetnej právnej otázke.

16.4. Keďže odvolací súd neskúmal vec z právne významných hľadísk, porušil základné právo žalobkyne na spravodlivý súdny proces, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie žalobkyne je preto v tejto časti dovolania nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený relevantný dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

17. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkyne. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

18. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie dovolacieho súdu zrušiť dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal žalobkyňou namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

II.

19. S poukazom na vyššie uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.